

Modern Kan Bankacılığı & Transfüzyon Uygulamaları

Yedinci Baskı

Denise Harmening, PhD, MT(ASCP)

Director of the Online Masters of Science in Clinical
Laboratory Management

Professor, Department of Medical Laboratory
Science

College of Health Sciences

Rush University

Chicago, Illinois, USA

Çeviri Editörleri

Doç. Dr. Soner Yılmaz

Doç. Dr. Dilek Gürlek Gökçebay

Uzm. Dr. Nigar Ertuğrul Özüç

© Hipokrat Yayınevi 2021

ISBN: 978-605-7874-85-6

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz.

Orijinal Eser Adı

Modern Blood Banking & Transfusion Practices

Copyright © 2019 of the original **English** language edition by "Authorised translation from the English language edition published by F. A. Davis Company"

© 2019 by F. A. Davis Company F. A. Davis Company, an Informa business

Original title: "**Modern Blood Banking & Transfusion Practices, Seventh Edition**", by **Denise Harmening**

Türkçe Basım: TURKISH Language Edition Published by Hipokrat Yayınevi, Copyright © 2021

Orijinal Eser Yayıncısı

F. A. Davis Company

Orijinal ISBN

978-0-803-66888-1

Editör

Denise Harmening

Çeviri Eser Adı

Modern Kan Bankacılığı & Transfüzyon Uygulamaları

Çeviri Editörleri

Doç. Dr. Soner Yılmaz

Doç. Dr. Dilek Gürlek Gökçebay

Uzm. Dr. Nigar Ertuğrul Örüç

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi

No: 2/40 - Yenimahalle / Ankara

Tel: (0312) 395 21 10

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

*Pek çok eđitimcinin hayatına dokunan ve dokunmaya devam edecek olan –
geçmiřte, řu anda ve gelecek olan tam zamanlı,
yarı-zamanlı – tüm öğrencilere. . . .*

*Bu kitap size, bastırılmaz bir bilgi alma
arzusu uyandırmak umuduyla, ithaf olunur.*

Önsöz

Kan grupları bir asırdan fazla bir süre önce keşfedilmiş olup, nüfus göçünü ve karışımını incelemek için kullanılan insan farklılığının ilk belirteçleri olarak kabul edilmesi de dâhil olmak üzere, zengin ve çeşitli bir tarihe sahiptir. Kan gruplarının incelenmesi biyolojiye de önemli katkılar sağlamıştır: örneğin, Colton kan antijenlerinin, memelilerde keşfedilmiş ilk su kanalı olan aquaporin adı verilen bir membran proteini üzerinde taşınması gibi. Memelilerde bilinen ilk amonyak taşıyıcısı Rh-ilişkili glikoprotein (RhAG) iken, keşfedilen ilk üre taşıyıcısı da Kidd kan grubu proteiniydi. Hepsi, birçok doku ve organda bulunan, aile üyesi ilişkili proteinlere sahiptir. *Modern Kan Bankacılığı & Transfüzyon Uygulamaları*, transfüzyon tedavisinde uyumlu kan transfüzyonunun özünü oluşturan kan gruplarının rolüne bir giriş niteliğindedir. Bugün internet, bilimin tüm alanlarında yeni bilgilere erişimi kolaylaştırmıştır ve transfüzyon tıbbi alanı da bir istisna değildir! Şu anda, bilginin çok sayıda cihazda mobil olması ile birlikte, bilgi patlaması çağı içindeyiz. Bununla birlikte kan transfüzyonu ile ilgilenen bilim adamları tarafınca üretilen sürekli bilgi akışından yararlanmak ve bunları kan bankasındaki günlük işlere uygulamak, sağlam bir bilgi tabanı gerektirir. Eğitim alan laboratuvar teknisyenlerinin bu temeli oluşturmak için kan transfüzyonu bilimi hakkında bilmesi gereken tüm bilgileri içeren bir kitap seçmek zor olabilir. Bu kitabın, eğitim adına iyi düşünülmüş sistematik bir bilgi sunması gerekir. Dr. Denise Harmening, şimdi yedinci baskısında olan bu tek ciltlik kitabı çıkardı! Bu etkileyici miras, bir eğitimci, yönetici, araştırmacı ve yazar olarak

yaklaşımındaki başarısının ve deneyiminin bir kanıtıdır ve bu, aynı zamanda “Medscape” Patoloji Yayın Danışma Kurulu üyeliğine de yansımaktadır.

Dr. Harmening kendisiyle birlikte kan transfüzyonu biliminin tüm önemli alanlarını kapsayan bir grup deneyimli bilim insanı ve eğiticiyi bir araya getirmiştir. Kitap beş kısma ayrılmıştır. Birinci Kısım, “Temel Kavramlar”da yer alan bölümler, öğrencinin diğer bölümlerin pratik ve teknik önemini öğrenebilmesi adına sağlam bir temel sağlar. İkinci Kısım, “Kan grupları ve Serolojik Testler”de ve 3. Kısım, “Transfüzyon Uygulamaları”nda yer alan bölümler, tıbbi laboratuvar teknisyenlerine anlaşılması zor klinik ayrıntılara boğmadan bilgi sağlar. Dördüncü Kısım, lökosit antijenlerini ve akralbalık (ebeveynlik) testlerini kapsar. Beşinci Kısım’daki “Kalite Yönetimi ve Uygunluk” bölümleri, transfüzyon biliminin kapsamını tamamlamaktadır. Bu kitap öncelikli olarak tıbbi laboratuvar teknisyenleri için tasarlanmış olsa da patoloji asistanları, hematoloji uzmanları ile kan bankacılığı ve transfüzyon uygulamalarının ilkelerini incelemek isteyen diğer kişiler için de çok uygundur.

Dr. Harmening, bu yedinci baskının son revizyon olacağını belirtmektedir. Mesleğimiz adına, kan bankacılarının eğitimine yaptığı büyük katkı için kendisine takdirlerimi sunuyor ve teşekkür ediyorum. Önemlisi, burada özetlenen ilkeler aynen kalacaktır; bazı detaylar değişebilir ve yeni kan grubu antijenleri tanımlanabilir ancak temel esaslar bu “kolleksiyoner” baskıda geçerli olmaya devam edecektir.

CONNIE M. WESTHOFF, SBB, PhD
İdari Bilimsel Direktörü
İmmünohematoloji ve Genetik
New York Kan Merkezi

Bu kitap, tıbbi laboratuvar teknisyeni, kan bankası uzmanı ve asistanına transfüzyon uygulamaları ve immünohematoloji hakkında kısa ve kapsamlı bir rehber sağlamak üzere tasarlanmıştır. Teorik ile pratiğin mükemmel bir ”çapraz karşılaştırma”sı olan bu metin, okuyucuya rutin kan bankacılığı hakkında bilgi sağlamaktadır. Ülkenin dört bir yanından 44 katılımcı, bilgi ve tecrübelerini 29 kapsamlı bölümde paylaşmıştır. Beş yüzden fazla resim ve tablo, diğer metinlerde rutin olarak gösterilmeyen zor kavramların anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Buna ilaveten renkli resimler, aglütinasyon reaksiyonlarının değerlendirilmesine kolaylık sağlar.

Bu kitaptaki, her bölüm başlangıcındaki bölüm özeti ve hedefler, değerlendirme soruları, her bölümün sonundaki özet kısmı ile kan bankacılığı terimlerine kolay erişim sağlayan kapsamlı ve kullanışlı bir sözlüğün olması gibi çeşitli özellikler, öğrencilere ve eğitimcilere büyük bir cazibe sunmaktadır.

Kitabın iç kapağında sunulan antijen-antikor özellikleri tablosu verilen yoğun bilginin akılda tutulmasına yardım sağlar ve kan grubu sistemlerinin özelliklerinin incelenmesi işlevini görür. Başlangıçtaki, ABO forward ve reverse gruplamanın adım adım kapsamlı gösterimleri, kan bankacılığının temelini teşkil eden bu önemli testte öğrencilerin ustalaşmasına yardım eder.

Yedinci baskı aşağıda gösterilen kısımlara ayrılmıştır.

1. Kısım: Temel Kavramlar
2. Kısım: Kan grupları ve Serolojik Testler
3. Kısım: Transfüzyon Uygulamaları
4. Kısım: Lökosit Antijenleri ve Akrabalık Testleri
5. Kısım: Kalite Yönetimi ve Uygunluk

Birinci Kısımdaki eritrosit ve trombosit saklanması tarihsel yönlerine giriş, genetik, immünooloji ve moleküler

biyolojinin temel kavramları için başlangıç niteliğindedir. İkinci Kısımdaki ilk dört bölüm, kan gruplarına ve ikinci dört bölüm de rutin kan bankacılığı uygulamalarına odaklanmaktadır. Bu bölümler “Antiglobulin Testi”, “Antikorların Saptanması ve Tanımlanması”, “Transfüzyon Öncesi Testler” ve “Kan Bankası Test Teknolojileri ve Otomasyon”-dur.

Üçüncü Kısım, Transfüzyon Uygulamaları, “Hematopoietik Kök Hücre Naklinde Hücre Tedavi” başlıklı bir bölümün yanında bağışçı taraması, transfüzyonla bulaşan hastalıklar, bileşen hazırlama, transfüzyon tedavisi, transfüzyon reaksiyonları ve aferez gibi daha geleneksel konuları içermektedir. Fetüs ve yenidoğanın hemolitik hastalığı, otoimmün hemolitik anemiler ve doku bankasının da dâhil olduğu bazı klinik durumlar da bu bölümde tartışılmaktadır.

İnsan lökosit antijenleri (HLA) sistemi ve akrabalık testleri kitabın 4. Kısımında tartışılmaktadır. Beşinci Kısımda ise “Kalite Yönetimi ve Uygunluk” ile “Hasta Kan Yönetimi” başlıklı bölüm tartışılmaktadır. Kalite yönetimi, transfüzyon güvenliği ve federal düzenleyici gereksinimler, laboratuvar bilgi sistemleri ile yasal ve etik hususlar hakkındaki bölümler, transfüzyon hizmetlerinin uygulama kapsamını tamamlar.

Bu kitap, kan bankacılığı mesleğini önemsedikleri için, zamanlarını ve deneyimlerini sunarak bu projeye katılan birçok adanmış profesyonelin muazzam çabalarının bir sonucudur. Kitabın amacı, okuyucuya modern kan bankacılığı ve transfüzyon uygulamalarına ilişkin temel bir anlayış kazandırarak iyileştirilmiş hasta bakımının gelişmesini teşvik etmektir. Yedinci baskı, eğitimleri, bilgileri ve becerileri ile topluma mükemmel bir sağlık hizmeti sağlayan tüm kan bankacılarına, hekimlere ve tıbbi laboratuvar bilim insanlarına bastırılmaz bir bilgi arzusu yaratmak üzere tasarlanmıştır.

DENISE HARMENING, PhD, MT(ASCP)

Yayın Düzenleme Kurulu

Metin, grafik ve sayfa düzenlemesine yardımcı oldukları için özellikle yayın düzenleme kuruluna teşekkür ederiz.

Regina M. Leger, MSQA, MT(ASCP)SBB, CMQ/OE(ASQ)

Director, Specialist in Blood Banking (SBB) Program
Lead Technologist, Special Immunohematology Lab
American Red Cross Blood Services
Southern California Region
Pomona, California, USA

Gale Suwe, BS, MT(ASCP)SBB

Instructor, Specialist in Blood Bank Technology Program
Rush University
Chicago, IL USA

Justin Richard Rhees, MS, MLS(ASCP)CM, SBBCM

Justin Richard Rhees, MS, MLS(ASCP)CM, SBBCM
Assistant Professor, Medical Laboratory Sciences
Weber State University
Ogden, Utah, USA

Katkıda Bulunanlar

Robert W. Allen, PhD

Chair & Director School of Forensic Sciences
Center for Health Sciences
Oklahoma State University
Tulsa, Oklahoma, USA

Lucia M. Berte, MA, MT(ASCP)SBB, DLM; COA(ASQ)CMQ/OE

President
Laboratories Made Better! P.C.
Quality Systems Consultant
Broomfield, Colorado, USA

Maria P. Bettinotti, PhD, dip. ABHI

Assistant Professor of Medicine
Director, Immunogenetics Laboratory
Johns Hopkins
Baltimore, MD, USA

Susanne Bishop, MS, MLS(ASCP)^{CM} SBB^{CM}

Assistant Professor
Division of Medical Laboratory Science
College of Allied Health Professionals
University of Nebraska Medical Center
Omaha, Nebraska, USA

Theresa Bostock, MS, MT(ASCP)SBB

Laboratory Director
Orange Regional Medical Center
Middletown, New York, USA

Michele R. Brown, PhD, MS, MLS(ASCP)^{CM} SBB^{CM}

Assistant Professor & Program Director, Healthcare Simulation
Department of Health Services Administration, School of Health Professions
Simulation Associate, Office of Interprofessional Simulation for Innovative Clinical Practice
University of Alabama
Birmingham, Alabama, USA

Lorraine Caruccio, PhD, MT(ASCP)SBB

Formerly, National Institutes of Health
Rockville, Maryland, USA

JoAnn Christensen, MS, MT(ASCP)SBB

Director, IRL East Area 2
NY-Penn, NE PA, and Greater Alleghenies Regions
American Red Cross
West Henrietta, New York, USA

Judy Ellen Ciaraldi, BS, MT(ASCP)SBB, CQA(ASQ)

Consumer Safety Officer
Division of Blood Applications
Office of Blood Research and Review
Center for Biologics Evaluation and Research
U.S. Food and Drug Administration
Rockville, Maryland, USA

Julie L. Cruz, MD, FACP

Medical Director
Versiti-Indiana Blood Center
Indianapolis, Indiana, USA

Meghan Delaney, DO, MPH

Chief, Pathology and Laboratory Medicine
Children's National Health System
George Washington University Medical School
Washington, DC, USA

Helene DePalma, MS, MT(ASCP)SBB, CQA(ASQ)

Associate Professor
City University of New York-York College
Jamaica, New York, USA

Laurie Gillard, MS, MLS(ASCP)^{CM} SBB

Director of the Specialist in Blood Banking Program
Assistant Professor, Department of Medical Laboratory Science
Rush University
Chicago, Illinois, USA

Ralph E. B. Green B. App. Sci, FAIMLS, MACE

Formerly, Associate Professor
Discipline and Program Leader
Discipline of Laboratory Medicine
School of Medical Sciences
RMIT University
Melbourne, Australia

Steven F. Gregurek, MD

Transfusion Medicine Medical Director
Valley Health System
Las Vegas, Nevada, USA

Denise Harmening, PhD, MT(ASCP)

Director of the Online Masters in Clinical Laboratory Management
Professor, Department of Medical Laboratory Science
College of Health Sciences
Rush University
Chicago, Illinois, USA

Elizabeth A. Hartwell, MD, MT(ASCP)SBB

Associate Professor, Department of Pathology and Immunology
Baylor College of Medicine
Associate Medical Director
Baylor St. Luke's Medical Center
Houston, Texas, USA

Virginia C. Hughes, PhD, MLS(ASCP)SBB

Associate Professor
Department of Medical Laboratory Sciences
College of Health Sciences
University of Delaware
Newark, Delaware, USA

Melanie S. Kennedy, MD

Clinical Associate Professor Emeritus
Department of Pathology
College of Medicine
The Ohio State University
Columbus, Ohio, USA

Scott A. Koepsell, MD, PhD

Department of Pathology and Microbiology
University of Nebraska Medical Center
Omaha, Nebraska, USA

Barbara Kraj, PhD, MLS(ASCP)^{CM} MB^{CM}

Associate Professor and Program Director
School of Medical Diagnostics and Translational Science
Old Dominion University
Norfolk, VA, USA

Regina M. Leger, MSQA, MT(ASCP)SBB, CMQ/OE(ASQ)

Director, Specialist in Blood Banking (SBB) Program
Lead Technologist, Special Immunohematology Lab
American Red Cross Blood Services
Southern California Region
Pomona, California, USA

Nadine Lerret, PhD, MLS(ASCP)^{CM}

Assistant Professor, Clinical Chemistry Course Director
Department of Medical Laboratory Science
Rush University
Chicago, Illinois, USA

Beth L. Manning, BS, MT(ASCP)SBB^{CM}

Marshfield Clinic Health System
Transfusion Services
Marshfield, Wisconsin, USA

Holli Mason, MD

Director, Transfusion Medicine and Serology
Director, Pathology Residency Training Program
Harbor UCLA Medical Center
Associate Clinical Professor
David Geffen School of Medicine at UCLA
Torrance, California, USA

Richard H. McBride, Jr, MS, MT(ASCP)SBB

Chief, Blood and Plasma Branch
Division of Blood Components and Devices
Office of Blood Research and Review
Center for Biologics Research and Review
Food and Drug Administration
Silver Spring, Maryland, USA

Matthew Montgomery, MD

Assistant Medical Director
Hoxworth Blood Center
University of Cincinnati
Cincinnati, Ohio, USA

Gerald P. Morris, MD, PhD

Department of Pathology
University of California, San Diego
San Diego, California, USA

Angela K. Novotny, MT(ASCP)SBB^{CM}

Manager, Blood Bank
The University of Texas Medical Branch
Galveston, Texas, USA

Donna L. Phelan, BA, MT(HEW), CHS(ASHI)

Technical Supervisor
HLA Laboratory
Barnes-Jewish Hospital
St. Louis, Missouri, USA

Mark D. Pool, MD

Assistant Professor of Pathology, Rush Medical College
Blood Center Medical Director, Rush University Medical Center
Chicago, Illinois, USA

Justin Richard Rhees, MS, MLS (ASCP)^{CM}, SBB^{CM}

Assistant Professor
Medical Laboratory Sciences
Weber State University
Ogden, Utah, USA

Karen Rodberg, MBA, MT(ASCP)SBB

Director, Reference Services
American Red Cross Blood Services
Southern California Region
Pomona, California, USA

Kathleen Sazama, MD, JD, MS, MT(ASCP)

Formerly, Chief Medical Officer
LifeSouth Community Blood Centers, Inc.
Gainesville, Florida, USA
x Contributors

Jayanna Slayten, MS, MT(ASCP)SBB^{CM}

Blood Bank Supervisor
Indiana University Health Blood Bank
Indianapolis, Indiana, USA
And Adjunct Faculty, University of Texas Medical Branch
Specialist in Blood Banking Program
Galveston, Texas USA

Phyllis Straff, MS(ISM), MT(ASCP)

Laboratory Information Systems Project Manager
Dept of Pathology and Laboratory Medicine
Rush University, College of Health Sciences
Chicago, Illinois, USA

Gale Suwe, BS, MT(ASCP)SBB

Instructor
Rush University
Specialist in Blood Banking Program
Chicago, Illinois, USA

Ann Tiehen, MT(ASCP)SBB

Formerly, Education Coordinator
North Shore University Health System
Evanston Hospital
Department of Pathology and Laboratory Medicine
Evanston, Illinois, USA

Kathleen S. Trudell, MLS(ASCP)CM SBB^{CM}

Clinical Coordinator, Immunoematology
Division of Medical Laboratory Science
College of Allied Health Professions
University of Nebraska Medical Center
Omaha, Nebraska, USA

Heather M. Vaught, BS, MLS(ASCP)^{CM} SBB^{CM}

Director, Transfusion Medicine Laboratory
Indiana University Health Pathology Laboratory
Indianapolis, Indiana, USA

Phyllis S. Walker, MS, MT(ASCP)SBB

Formerly, Manager, Immunoematology Reference Laboratory
Blood Centers of the Pacific
San Francisco, California, USA

Elizabeth F. Williams, MHS, MT(ASCP)^{CM}, SBB

Associate Professor, Clinical Educational Coordinator
Department of Clinical Laboratory Sciences
School of Allied Health Professions
LSUHSC Health Sciences Center
New Orleans, Louisiana, USA

Laurie Wolf, MLS(ASCP)SBB^{CM}

Transfusion Service Manager, Pathology and Laboratory Medicine
The University of Kansas Health System
Kansas City, Kansas USA

Jules G. Zinni, MLS(ASCP)^{CM} MB^{CM}

Medical Technologist, Blood Bank
Northwestern Memorial Hospital
Chicago, Illinois, USA, USA

Değerlendiriciler

Leslie M. Allshouse, MEd, MBA, MLS(ASCP)^{CM}

Program Director and Senior Instructor, Medical Laboratory Science Program
University of Delaware
Newark, Delaware, USA

Karen Bowers, RT, MEd

Instructor, Medical Laboratory Technology Science Program
College of New Caledonia
Prince George, British Columbia, Canada

Maritza Cintron, MPA, BS

Technician Program Director, Medical Laboratory
Marion Technical College
Ocala, Florida, USA

Christina Camillo, MS, MLS(ASCP)^{CM}

Instructor and Clinical Coordinator, Health Sciences
Salisbury University
Salisbury, Maryland, USA

Guyla Evans, PhD, MLS(ASCP)^{CM}, SC(ASCP)^{CM}

Clinical Assistant Professor, Clinical Laboratory Science
East Carolina University
Greenville, North Carolina, USA

Candice Suzanne Grayson, MS, MA, MLS(ASCP)^{CM}

Program Director, Medical Laboratory Technology Program
Community College of Baltimore County
Baltimore, Maryland, USA

Andrea Hoffmann Fontenot, MLS(ASCP)^{SBB}^{CM}

Assistant Professor, Medical Laboratory Technician Program
Delgado Community College
New Orleans, Louisiana, USA

Kerry Harbert, MA, MT(ASCP)

Associate Professor, Medical Laboratory Science
West Virginia University
Morgantown, West Virginia, USA

Hillary Harris, MLS(ASCP)

Medical Laboratory Scientist
Indiana University Health University Hospital,
Indianapolis, Indiana, USA

Elizabeth Hart, MA, CLS

Senior Lecturer, Medical Laboratory Science
University of Massachusetts Dartmouth
Dartmouth, Massachusetts, USA

Phyllis Ingham, EdD, Med, MT(ASCP)

Program Director, Clinical Laboratory Technology/Phlebotomy
West Georgia Technical College
Waco, Georgia, USA

Rebecca Lawson, MS, MLS(ASCP)^{CM}, AHI(AMT)

Staff Associate, Health Sciences and Distance Learning Division
Adjunct Instructor, Clinical Laboratory Technologies
SUNY Broome Community College
Binghamton, New York, USA

Teresita Padilla-Beneviedes, MSc, PhD

Instructor and Faculty Diversity Scholar, Biochemistry and Molecular Pharmacology
University of Massachusetts
Worcester, Massachusetts, USA

Art Phillips, MS, MT(ASCP) BB

Adjunct Lecturer, Biology–Medical Technology Program
The College of Staten Island (CUNY)
Staten Island, New York, USA

Kal Randhawa, MLT, Med

Faculty, Medical Laboratory Science
British Columbia Institute of Technology
Barnaby, British Columbia, Canada

Carol Rentas, PhD, MEd, MT(ASCP)

Director, Undergraduate MLS Programs, Integrative Health Sciences
George Washington University
Ashburn, Virginia, USA

Justin Richard Rhee, MS, MLS(ASCP)^{CM}, SBB^{CM}

Assistant Professor, Medical Laboratory Sciences
Weber State University
Ogden, Utah, USA

Ann Christine Ridder, MBA, MLS(ASCP)^{CM}

Clinical Education Program Director
School of Clinical Laboratory Science
Augusta Health
Fishersville, Virginia, USA

Brenda Schoffstall, PhD, MT(ASCP)

Associate Professor, Biology
Barry University
Miami, Florida, USA

Judith A. Seidel, MT(ASCP)SBB

Clinical Instructor, Clinical Laboratory Science Program, Academic Affairs
Indiana University Health
Indianapolis, Indiana, USA

Kelly D. Shirley, MAEd, MLS(ASCP)^{CM} SBB^{CM}

Education Coordinator, School of Clinical Laboratory Science
Carolinas College of Health Sciences
Charlotte, North Carolina, USA

Tasha T. Simpson MSc, C (ASCP)^{CM}, MLS(ASCPi)^{CM}

Assistant Professor, Medical Laboratory Sciences
Andrews University
Berrien Springs, Michigan, USA

James Kyle Taylor, PhD, MLS(ASCP)^{CM}

Department Head, Medical and Clinical Laboratory Sciences
Auburn University at Montgomery
Montgomery, Alabama, USA

Lorraine Torres, EdD, MT(ASCP)

Program Director, Clinical Laboratory Science Program
The University of Texas at El Paso
El Paso, Texas, USA

Kathleen Winker, MT(ASCP)

Program Director, MLT – Health and Public Safety
Blackhawk Technical College
Monroe, Wisconsin, USA

Jeff Wolz, MA, MT(ASCP)

Director, MLS Program
Arizona State University
Phoenix, Arizona, USA

İçindekiler

Kısım I

Temel Kavramlar

1	Eritrosit ve Trombosit Saklanması: Tarihsel Perspektif ve Güncel Eğilimler	1
2	Temel Genetik	24
3	İmmünolojinin Temelleri	45
4	Moleküler Biyolojide Kavramlar	77

Kısım II

Kan grupları ve Serolojik Testler

5	Antiglobülin Testi	103
6	ABO Kan Grubu Sistemi	119
7	Rh Kan Grubu Sistemi	149
8	Kan Grubu Terminolojisi ve Sık Görülen Kan Grupları: Lewis, P, I, MNS, Kell, Duffy, Kidd ve Lutheran	173
9	Nadir Kan Grupları	212
10	Antikorların Saptanması ve Tanımlanması	232
11	Transfüzyon Öncesi Testler	256
12	Kan Bankası Test Teknolojileri ve Otomasyon	268

Kısım III

Transfüzyon Uygulamaları

13	Bağışçı Seçimi	281
14	Transfüzyon ile Bulaşan Hastalıklar	307
15	Bileşen Hazırlama	333
16	Transfüzyon Tedavisi	355

17	Kan Transfüzyonunun İstenmeyen Etkileri	373
18	Aferez	396
19	Hematopoietik Kök Hücre Naklinde Hücresel Tedavi	417
20	Fetus ve Yenidoğanın Hemolitik Hastalığı (FYHH)	427
21	Otoimmün Hemolitik Anemiler	441
22	Transfüzyon Hizmetlerinin Bir Bölümü Olarak Doku Bankacılığı	476

Kısım IV

Lökosit Antijenleri ve Akrabalık Testleri

23	HLA Sistemi	497
24	Akrabalık Testleri	515

Kısım V

Kalite Yönetimi ve Uygunluk

25	Kan Bankasında Kalite Yönetimi	531
26	Hasta Kan Yönetimi	552
27	Transfüzyon Güvenliği ve Federal Düzenleyici Gereksinimler	574
28	Kan Bankalarındaki Laboratuvar Bilgi Sistemleri	590
29	Kan Toplama ve Transfüzyon Hizmetlerinin Medikolegal ve Etik Yönleri	607

Cevap Anahtarı	617
----------------	-----

Sözlük	629
--------	-----

Dizin	653
-------	-----

Çeviri Editör Önsözü

Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı farklı birçok bilim dalından beslenen, hem laboratuvar hem de klinik ayakları olan ve her geçen gün gelişen bir bilim dalıdır. Halihazırda, transfüzyon tıbbı ülkemizde uzmanlık alanları arasındaki yerini alamamış olsa da; bu alan “Bağışçı-Kan ve kan bileşeni-Hasta” üçgeni üzerinden değerlendirildiğinde, her yönüyle bilimsel ilerlemelere açık ve doğrudan insan sağlığını etkileyen bir bilim dalıdır.

Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı; kan bağışçıların değerlendirilmesi, transfüzyon yoluyla bulaşan enfeksiyonlar, immüno-hematolojik testler, hasta kan yönetimi ve hemovijilans gibi alt başlıklarıyla beraber değerlendirildiğinde, farklı birçok bilim dalını ve orada görev yapan sağlık çalışanlarını ilgilendirdiği görülmektedir. Bu kitap, transfüzyon zincirinin herhangi bir halkasında görev yapan doktor, hemşire ve laboratuvar teknisyenlerinin Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı ile ilgili güncel ve anlaşılır bilgilere toplu ve kolay bir şekilde ulaşabilmesinin kapısını aralamaktadır.

Alanında değer görmüş çeviri eserlerin o ülkenin bilimine yaptığı katkı son derece önemlidir. Bununla beraber, bu eserler anadile kazandırılırken özellikle terminolojik olarak bazı zorlukların da yaşanabileceği ortadadır. Bu zorlukların üstesinden gelebilmek adına kitap bölümlerinin çevirisi için,

özellikle ilgili konuda belirli bir bilgi birikimi olan bilim insanlarıyla beraber, dilimize yerleşen yerli ya da yabancı terminolojiye sadık kalarak, mümkün olduğunca ortak bir terminoloji sağlanmıştır. Bunun yanında çeviri editörleri olarak bizler de, okuyucunun işini biraz daha kolaylaştırmak adına, bölümler arası terminolojik bütünlüğü ve uyumu sağlayacak ortak dili yaratma çabası içerisinde olduk.

Ülkemizde Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı ile ilgili çalışmalarda emeklerini esirgemeyen Merhum Prof. Dr. İhsan KARADOĞAN'ın ismini burada anmadan geçemeyeceğiz. Kitap bölümlerinin dağıtıldığı süreçte, hastalığına rağmen, bizi kırmayarak bir bölümün çevirisini üstlenen hocamız ne yazık ki kitabın basılı halini göremeden aramızdan ayrıldı. Bu kitap, değerli hocamızın hatırasının yaşatılması adına da bizler için ayrı bir önem taşımaktadır.

Bu eserin ortaya çıkması için en başından beri emek sarf eden değerli çeviri yazarlarına ve desteklerini bizlerden hiçbir zaman esirgemeyen başta Ali ÇELİK bey olma üzere Hipokrat Yayıncılık ailesine sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bu kitabın basılması her ne kadar bizlerin ortak çabasıyla gerçekleştiyse de eserimiz bundan sonra Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı'na gönül vermiş kişilere emanettir.

Çeviri Editörleri

Çeviriye Katkıda Bulunanlar

Çeviri Editörleri

Soner YILMAZ, Doç. Dr.

Dilek GÜRLEK GÖKÇEBAY, Doç. Dr.

Nigar ERTUĞRUL ÖRÜÇ, Uzm. Dr.

Ahmet Türker ÇETİN, Prof. Dr.

Memorial Ankara Hastanesi
Hematoloji ve Kök Hücre Nakil Merkezi

Asu Fergün YILMAZ, Doç. Dr.

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Hematoloji Bilim Dalı, İstanbul

Meltem AYLI, Prof. Dr.

SBÜ Gülhane Tıp Fakültesi
Hematoloji Bilim Dalı, Ankara

Aylin ÜSKÜDAR GÜÇLÜ, Dr. Öğr. Üyesi

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Can ÖZLÜ, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Hematoloji Bilim Dalı

Dilek GÜRLEK GÖKÇEBAY, Doç. Dr.

Ankara Şehir Hastanesi Çocuk Hematoloji-Onkoloji Kliniği

Ertan ÖZYURT, Uzm. Dr.

Türk Kızılayı Kuzey Marmara Bölge Kan Merkezi, İstanbul

F. Nisa AYDIN, Dr.

Türk Kızılay Kan Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara

Gül İLHAN, Doç. Dr.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Hematoloji Bilim Dalı

İbrahim EKER, Dr. Öğr. Üyesi

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Hematoloji Bilim Dalı

İdil YENİCESU, Prof. Dr.

GOPA Worldwide Consultants, Ankara

İhsan KARADOĞAN, Prof. Dr.

Medstar Antalya Hastanesi

İkbal OK BOZKAYA, Doç. Dr.

Ankara Şehir Hastanesi
Çocuk Hematoloji Onkoloji Bölümü, Çocuk Aferez Ünitesi

İsmail Yaşar AVCI, Prof. Dr.

SBÜ Gülhane Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji
Anabilim Dalı, Ankara
SBÜ Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kan Bankacılığı ve Transfüzyon
Tıbbi Anabilim Dalı, Ankara

Levent SAĞDUR, Dr.

Türk Kızılay Kan Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara

Mehmet ÖZEN, Doç. Dr.

Bayındır Söğütözü Hastanesi
Kemik İliği Nakli Ünitesi, Ankara

Mehmet Tevfik YAVUZ, Prof. Dr.

SBÜ Gülhane Tıp Fakültesi
Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Nigar ERTUĞRUL ÖRÜÇ, Uzm. Dr.

SBÜ Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Transfüzyon Merkezi, Ankara

Özlem TÜFEKÇİ, Doç. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Hematoloji Bilim Dalı, İzmir

O. Meltem AKAY, Prof. Dr.

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hematoloji Bilim Dalı, İstanbul

Neslihan ANDIÇ, Doç. Dr.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hematoloji Bilim Dalı

Ruhi USANMAZ, Y. Müh.

Hemosoft Bilişim ve Eğitim Hizmetleri A.Ş., Ankara

Serdar CEYLANER, Doç. Dr.

İntergen Genetik Hastalıklar Tanı Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara

Soner YILMAZ, Doç. Dr.

SBÜ Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Bölge Kan Merkezi, Ankara

Tuna İLBARS, Dt.

SB Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Kan ve Kan Ürünleri Dairesi Başkanlığı, Ankara

Tülay KARAAĞAÇ AKYOL, Dr. Öğr. Üyesi

Hacettepe Üniversitesi
Dahili Tıp Bilimleri, Hematoloji Bilim Dalı
Kan Merkezi ve Aferez Ünitesi, Ankara

Ulaş YAKUT, Dr.

SBÜ Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Acil Tıp Anabilim Dalı, Ankara

Utku ATEŞ, Prof. Dr.

İstanbul Demiroğlu Bilim Üniversitesi Tıp Fakültesi
Histoloji & Embriyoloji Anabilim Dalı

Yeşim OYMAK, Doç. Dr.

İzmir SBÜ Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve
Araştırma Hastanesi
Çocuk Hematoloji & Onkoloji Kliniği

